

تحلیل کارایی صنایع با سطوح مختلف تکنولوژی (مطالعه موردی صنایع تولیدی ایران)

عزت‌الله عباسیان^۱، محمدرضا دهقانپور^۲، بابک ده‌موبد^۳
دانشگاه بوعلی سینا همدان، abasian@basu.ac.ir
مؤسسه آموزش عالی جواد یزد، m.r.dehghanpur@gmail.com
جهاد دانشگاهی یزد، b.dehmoobed@gmail.com

چکیده

امروزه این یک واقعیت است که روند روزافزون رقابت جهانی، ارتقای فنی و تکنیکی اقتصاد را امری اجتناب ناپذیر نموده است و بهبود کیفیت، کاهش هزینه و ... شرط لازم برای بقا، دوام، تدافع و یا تهاجم در بازارهای جهانی است. آنچه موجب این وضعیت می‌گردد و آنرا سهولت می‌بخشد تحولات فنی، بالا بردن کارایی و بهره‌وری است. این مهم در گروه‌های مختلف صنعتی از ویژگی‌های متفاوتی برخوردار است. بر این اساس، این مقاله کارایی تکنیکی، فنی و مدیریتی صنایع با فناوری پیشرفته را بر اساس آمار و اطلاعات بنگاه‌های صنعتی با ۱۰ نفرکارکن و بیشتر در ایران را در طی دوره ۱۳۷۹-۸۶ مورد مطالعه و با سایر صنایع با سطوح تکنولوژی متوسط و پایین مورد مقایسه قرار می‌دهد. در این مطالعه کارایی صنایع با تکنولوژی مختلف با استفاده از روش ناپارامتریک تحلیل پوششی داده‌ها (DEA) مورد سنجش قرار می‌گیرد. صنایع در این مطالعه نیز بر اساس معیار Lall تقسیم‌بندی می‌شوند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که صنایع با فناوری متوسط در مقایسه با سایر صنایع از کارایی بالاتری برخوردار هستند. صنایع با فناوری پایین با ناکارایی مدیریتی و همچنین صنایع با فناوری پیشرفته با کارایی فنی پایینی روبرو هستند. بر این اساس، در راستای افزایش کارایی صنایع با فناوری‌های مختلف، لازم است که در تخصیص بهینه منابع بین صنایع مختلف تغییراتی ایجاد شود و از آنجا که دانش اصلی‌ترین منبع توسعه پایدار و یادگیری مهم‌ترین فرآیند محسوب می‌گردد، لازم است سیاست‌ها در جهت یادگیری بیشتر تدوین شوند.

واژه‌های کلیدی: صنایع با تکنولوژی مختلف، کارایی فنی، کارایی تکنولوژیکی، کارایی مدیریتی، کارایی مقیاس،
DEA

JEL Classification: C88, D24, L16, L25.

۱- مقدمه

امروزه در رویکردهای توسعه‌ای، تنها ایجاد ظرفیت‌های جدید کارساز نبوده، بلکه افزایش کارایی و ارتقای بهره‌وری ظرفیت‌های موجود و به بیانی دیگر رویکرد ترکیبی و ارتقای همزمان نهاده‌ها و بهره‌وری آنها به عنوان مدل اصلی برنامه توسعه مورد استفاده قرار گرفته و نقش مؤثری در تسریع روند رشد و توسعه اقتصادی داشته است. از این‌رو، ارتقای کارایی مهمترین

۱- استادیار اقتصاد و عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی دانشگاه بوعلی سینا همدان

۲- کارشناس ارشد اقتصاد، مدرس مؤسسه آموزش عالی جواد یزد

۳ و * - کارشناس ارشد مدیریت و عضو هیأت علمی گروه مدیریت و حسابداری جهاد دانشگاهی یزد (نویسنده مسئول مکاتبات)